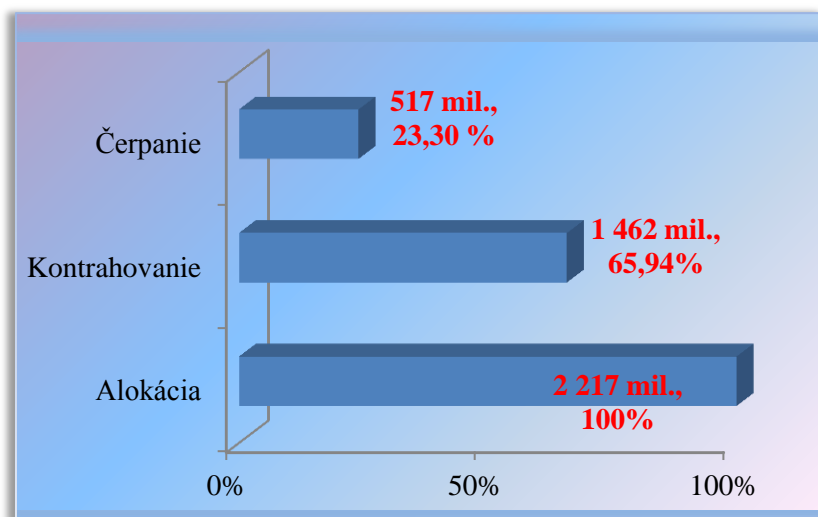

Zhrnutie pre občanov

Operačný program Ľudské zdroje (ďalej len „OP LZ“) v roku 2018 zaznamenal výraznejší posun v čerpaní finančných prostriedkov z Európskeho sociálneho fondu a taktiež bolo úspešne spustených mnoho dopytovo-orientovaných projektov investičného charakteru prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

K 31.12.2018 dosiahlo čerpanie finančných prostriedkov v rámci programu celkovú výšku **516 674 511 EUR**, t.j. viac ako 23,30 % alokácie EÚ zdrojov. Medziročné zvýšenie od roku 2017 predstavuje 10,25 p.b. a zvyrazňuje tak stúpajúci trend v oblasti implementácie projektov v porovnaní s medziročným nárastom o 7,3 % medzi rokmi 2016 a 2017.

Graf 1: Stav zazmluvnenia a čerpania prostriedkov EU k 31.12.2018

Operačný program v roku 2018 sa týmto zaradil k štyrom najvýkonnejším programom v čerpaní finančných prostriedkov na úrovni Partnerskej dohody.

V rámci vyhlásených výziev a vyzvaní v roku 2018 bolo nakontrahovaných 1 462 043 754 EUR, t. j. 65,94 % alokovanej sumy z EÚ zdrojov. Oproti roku 2017 ide o takmer 17% zvýšenie. Najlepšie výsledky v zazmluvnenosti projektov opakované v sledovanom období dosiahli PO2 Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí do 29 rokov (110%) a PO3 Zamestnanosť (87%). Vďaka prijatému akčnému plánu sa podarilo markantnejšie spustiť zazmluvňovanie v PO1 Vzdelávanie, ostatné prioritné osi vykazovali stúpajúci trend v implementácii po pomalom rozbehu v roku 2017.

Na prelome rokov 2018/2019 bolo zazmluvnených 1396 projektov. V sledovanom období bolo vyhlásených **15 vyzvaní na národné projekty** a **10 výziev na dopytové projekty**, **1 vyzvanie na technickú pomoc**.

PO1 Vzdelávanie sa sústredilo na rozvoj čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti v základnej škole, ale i na prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe. V roku 2018 bol spustený o. i. národný projekt, ktorý prispieva k medzinárodnému hodnoteniu kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC). Cez projekty OP LZ si zvýšilo profesijné kompetencie viac ako 2 400 pedagogických a odborných zamestnancov škôl, do aktivít zameraných na zlepšenie zručností a zvýšenie gramotnosti bolo v roku 2018 zapojených takmer 28 tisíc ľudí a vďaka projektom ESF bolo zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania 466 škôl.

Znižovanie miery nezamestnanosti potvrdili realizované opatrenia v rámci výziev a vyzvaní PO2 Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí a PO3 Zamestnanosť, ktoré okrem reštartu mladých ľudí osobitne riešia napr. aj podporu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím. V roku 2018 bol do aktivít projektov v rámci OP LZ cez PO2 zapojených takmer 48 tisíc osôb a v rámci PO3 bolo podporených viac 46,5 tisíc nezamestnaných osôb vrátane

dlhodobo nezamestnaných. V priebehu roka 2018 bol zazmluvnený špecifický národný projekt zameraný na inštitút sociálnej ekonomiky, ktorý by mal svojimi aktivitami prispieť k podpore opatrení realizovaných prostredníctvom finančných nástrojov, ktoré predstavujú v kontexte ESF nový rozmer v podobe návratnej formy podpory prijímateľom.

PO4 Sociálne začleňovanie pokračovala vo výkone aktivít zameraných na podporu opatrovateľskej služby, terénnej sociálnej práce, prevenciu a elimináciu rodovej diskriminácie, deinštitucionalizácie zariadení sociálnych služieb, či náhradnej starostlivosti. Vďaka projektu Terénna sociálna práca vykonávalo aktivity sociálnej inklúzie 510 terénnych sociálnych pracovníkov a bolo podporených viac ako 47 tisíc klientov zo znevýhodneného prostredia.

K 31.12.2018 bolo v PO5 zamestnaných 1 685 osôb (z toho 995 z prostredia MRK) na pozíciách terénnych sociálnych pracovníkov, terénnych pracovníkov, komunitných pracovníkov, pracovníkov v materských školách, asistentov prevencie zdravia a MOPS. Zapojených je 96 materských škôl a 53 komunitných centier. 120 žiakov z prostredia MRK je poskytovaná tútorská a mentorská podpora na ZŠ. 8 023 osôb z prostredia MRK využilo služby KC, 37 245 osôb využilo služby TSP/TP a 6 285 osôb využilo služby asistentov zdravia. 143 obcí je zapojených do programu vysporiadavania pozemkov.

V PO6 bolo cez uplatňovanie sociálneho aspektu vo VO vytvorených 173 pracovných miest cielene pre osoby z prostredia MRK. Ukončila sa výstavba 2 MŠ a 8 KC, zrekonštruovalo sa 15 MŠ (z toho 14 v roku 2018) a 1 KC. Prístup k verejne kontrolovanej vode bol zabezpečený pre 5 784 osôb z prostredia MRK. Aktivity na podporu nakladania s komunálnym odpadom zlepšili podmienky bývania pre 18 500 osôb z prostredia MRK (z toho za rok 2018 -16 638 osobám). V roku 2018 sa zároveň vyhlásila výzva na podporu prestupného bývania a začali sa pripravovať výzvy na výstavbu/rekonštrukciu pozemných komunikácií a podporu sociálnej ekonomiky (sociálne podniky).

O aktivitách OP ĽZ je verejnosť informovaná cez webové sídla a médiá (TV, rádio, sociálne siete):

<http://www.employment.gov.sk/sk/esf/>

www.ludskezdroje.gov.sk

<http://www.minedu.sk/operacny-program-ludske-zdroje/>

<http://www.minv.sk/?OPLZ>

<https://www.facebook.com/Operačný-program-Ľudské-zdroje-296663224078373/>

<https://twitter.com/iampsvr>

Z pohľadu programového cyklu riadenia OP ĽZ sa v roku 2018 uskutočnili dve revízie programu. Ku zmenám došlo na základe potreby reagovať na výzvy v oblasti podpory dlhodobo nezamestnaných, príslušníkov marginalizovaných rómskych komunit, mladých ľudí, žiakov/študentov, pedagogických a odborných zamestnancov, ako aj opatrení zameraných na vyrovnanie regionálnych rozdielov.

Druhá zmena bola technického charakteru, kedy v súlade s rozpočtom EÚ prijatým na rok 2018 sa viazané rozpočtové prostriedky určené pre Iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí v SR zvýšili o sumu vo výške 1 202 110 € a o rovnakú sumu sa znížili viazané rozpočtové prostriedky na rok 2020.

V monitorovanom období sa uskutočnilo niekoľko aktivít prezentácie OP ĽZ verejnosti, napr. účasť na veľkých podujatiach typu JOB Expo 2018 v Nitre, Deň Európy 2018 v Bratislave, ale aj menšie podujatia organizované jednotlivými rezortmi – podujatie MŠVVŠ SR s názvom Raňajky s novinármi, alebo Dobrý trh za účasti pracovníkov MV SR a mnohé ďalšie.

Rok 2018 opakovane potvrdil záujem žiadateľov o nenávratný finančný príspevok pre realizáciu neinvestičných i investičných opatrení v podmienkach Slovenskej republiky. Pozitívne napredovanie OP ĽZ vedie k postupnému znižovaniu miery nezamestnanosti, a to

vďaka podpore širokospektrálnych aktivít zameraných na rôzne cieľové skupiny. Plánovanými aktivitami operačného programu sa postupne darí zlepšovať životnú situáciu znevýhodneným skupinám obyvateľstva, a to prostredníctvom zvyšovanie úrovne vzdelávania, zvyšovania zručností, ako aj dobudovaniu základnej infraštruktúry v oblastiach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít. OP ĽZ patrí v oblasti čerpania a kontrahovania finančných prostriedkov k tým úspešnejším programom na úrovni plnenia záväzkov Partnerskej dohody a stav implementácie OP ĽZ možno hodnotiť pozitívne.

Príklady dobrej praxe za rok 2018:

Prioritná os Vzdelávanie

Názov projektu: Úspešná inklúzia v ZŠ s MŠ Kľačany

Celková zazmluvnená suma: 51 840 €

Názov prijímateľa: Základná škola s materskou školou Kľačany

Cieľom projektu je zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov.

Základná škola s materskou školou Kľačany je plnoorganizovaná škola vidieckeho typu. Každoročne ju navštevuje v priemere 110 žiakov z obce Kľačany a druhej spádovej obce Sasinkovo. Viac ako štvrtina žiakov je so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Škola vytvorila vďaka projektu pracovné miesto pre špeciálnu pedagogičku, ktorá sa venuje výlučne týmto deťom. Tento projekt je výnimočný najmä prístupom

riaditeľky školy a správneho nastaveniu spolupráce medzi školou a rodičmi.

Prioritná os Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých

Názov projektu: Reštart pre mladých Uchádzačov o zamestnanie

Celková zazmluvnená suma: 9 994 542,77 €

Názov prijímateľa: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Cieľom projektu bolo prostredníctvom poskytovania finančných príspevkov motivovať mladých uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „MUoZ“) k nájdeniu si zamestnania.

V rámci projektu bol MUoZ vo veku do 29 rokov poskytnutý intenzívny komplexný a dlhodobý poradenský program. Poradenský proces bol zameraný na podporu MUoZ pri zvyšovaní predpokladov k nachádzaniu pracovného uplatnenia prostredníctvom individuálnych, skupinových a individualizovaných poradenských aktivít. Súčasťou procesu bola najmä analýza a komplexné zhodnotenie celkového potenciálu MUoZ a zrealizovanie ich pohľadu na vlastnú uplatniteľnosť na trhu práce, identifikáciu bariér, stanovenie opatrení na zvýšenie možností uplatnenia sa na trhu práce. Cieľom poradenstva a individualizovaných aktivít bolo mobilizovať individuálne zdroje a posilniť motiváciu k proaktívnemu prístupu MUoZ k riešeniu ich nezamestnanosti.

Aktívnym MUoZ bol poskytovaný finančný príspevok, ktorí si našli zamestnanie a boli vyradení z evidencie UoZ z dôvodu vzniku pracovného pomeru a preukázaného nástupu do zamestnania. Finančný príspevok bol poskytovaný mesačne, počas obdobia minimálne 1 a maximálne 12 mesiacov.

Vďaka projektu sa pomohlo 79 697 osobám vo veku do 29 rokov, ktorí boli nezamestnaní alebo dlhodobo nezamestnaní.

Prioritná os Zamestnanosť

Názov projektu: Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím

Celková zazmluvnená suma: 50 000 000 €

Názov prijímateľa: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Národný projekt je zameraný na podporu zamestnanosti, adaptability a znižovania nezamestnanosti občanov so zdravotným postihnutím (ďalej len „občania so ZP“) formou poskytovania príspevkov.

V rámci NP bol poskytnutý príspevok aj chránenej dielni – **Knihárstvo Hanzlík**.

Vďaka Operačnému programu Ľudské zdroje mohlo byť v tejto dielni zamestnaných od 3 do 20 ľudí s rôznymi zdravotnými postihnutiami. Činnosť dielne je zameraná na výrobu kancelárskych potrieb, darčkových kaziet, tubusov a venovacích dosiek a na väzbu diplomových či rigorózných prác. Ďalej sa venuje knihárskym prácam od opráv a viazania kníh, až po umeleckú knižnú väzbu. Ich prioritou je kvalitné prevedenie a spracovanie výrobkov rokmi osvedčenými technológiami a materiálmi. Každý jeden kus je originál.

Prioritná os Sociálne začlenenie

Názov projektu: Nájsť prítomnosť, nestratiť budúcnosť

Celková zazmluvnená suma: 199 019,80 €

Názov prijímateľa: SPOKOJNOSTĚ – centrum sociálnych služieb n.o.

Zámerom projektu je poskytovať nové odborné činnosti za účelom predchádzania závislosti od návykových látok a návykových škodlivých činností s komplexným prístupom pre závislé osoby a pre ich rodinných príslušníkov a overenie novovzniknutej sociálnej služby.

Cieľ projektu - overiť funkčnosť novovzniknutej sociálnej služby nízkoprahového charakteru, ktorá sa bude orientovať na problematiku riešenia syndrómu závislosti jednotlivcov a spoluzávislosti rodiny na celkovom počte 60 osôb po dobu 18 mesiacov.

Poskytované sociálne služby:

- sociálne poradenstvo so zameraním na sociálnu podporu rizikovej skupiny závislých detí, mládeže a dospelých a ich rodinných príslušníkov,
- podpora začlenenia do spoločnosti pre rizikovú skupinu závislých detí, mládeže a dospelých a ich rodinných príslušníkov ohrozených sociálnym vylúčením,
- zriadenie a fungovanie svojpomocných skupín,
- sociálna rehabilitácia,
- zriadenie pravidelnej online poradne - poskytovanie sociálneho poradenstva cez on-line technológie v lokalite Prievidza,
- sprostredkovanie dopĺňania potrebnej kvalifikácie a finančnej gramotnosti klientov a ich rodinných príslušníkov,
- kariérne poradenstvo pre klientov a ich rodinných príslušníkov,
- vytvorenie klubu zariadenia a klubové aktivity zamerané na záujmovú činnosť.

Ide o podstatný návrh inovatívneho charakteru v oblasti riešenia sociálneho vylúčenia cieľových skupín a zvýšenia účasti cieľových skupín na ich sociálnom začlenení.

Prioritná os Integrácia marginalizovaných rómskych komunít

Názov projektu: Miestne občianske poriadkové služby v obci Sačurov

Celková zazmluvnená suma: 201 610,80 €

Názov prijímateľa: Obec Sačurov

Cieľom projektu je zvýšiť finančnú gramotnosť, zamestnateľnosť a zamestnanosť marginalizovaných komunít, predovšetkým Rómov.

Obec Sačurov sa nachádza v atlase rómskych komunít. Vzhľadom na vysoký počet obyvateľov MRK sa v obci často vyskytujú drobné krádeže, menšie či závažnejšie trestné činy. Jedným zo spôsobov ako udržať poriadok v obci je využitie nástroja vytvorením miestnych poriadkových služieb, ktoré budú v obciach slúžiť na posilnenie miestneho aktivizmu, na podporu komunitného rozvoja, na zníženie páchania protispoločenských konaní, na udržiavanie verejného poriadku a štandardnej kvality životného prostredia. V obci Sačurov žije v osade 750 MRK a ďalších 100 obyvateľov MRK je roztrúsených po obci. V súčasnej dobe má obec 2 230 obyvateľov, čo znamená že v obci žije približne 34% obyvateľov MRK. Sačurov patrí medzi rizikové obce a počet trestných činov a priestupkov je v obci značný. O tejto skutočnosti svedčia aj televízne reportáže v hlavných televíznych novinách. Realizáciou tohto projektu sa zabezpečí vyššia bezpečnosť obyvateľov obce, zabezpečí sa väčšia ochrana obecného ale aj súkromného majetku. V predchádzajúcom programovom bdom bola obec úspešná pri zriadení Rómskej občianskej hliadky, ktorá svoju činnosť v obci vykonávala 12 mesiacov. Vzhľadom na pozitívnu skúsenosť a kladný dopad realizácie projektu sa obec plánuje znova zapojiť do realizácie obdobného projektu. V PHSR

obce Sačurov a v schválenom rozpočte je navrhovaný projekt odsúhlasený obecným zastupiteľstvom.

„Komunitné centrum v obci Sačurov začalo svoje fungovanie v apríli 2015. Od začiatku svojho fungovania malo KC pozitívne ohlasy u cieľovej skupiny. Nakoľko vieme, že jedným zo základných problémov u rómskych detí je to, že nevedia zmysluplne tráviť svoj voľný čas, pracovníčky nastavili svoje aktivity najmä na popoludnie, kedy už je väčšina detí doma zo škôl, ale aj na dopoludnie, aby sa

aktivít mohli zúčastniť aj mladšie deti. Výber voľnočasových aktivít je ozaj pestrý. Deti, ale aj mládež si trávenie svojho voľného času v komunitnom centre mimoriadne obľúbila, o čom svedčia každodenné zástupy pred KC. V KC veríme, že voľnočasové aktivity majú veľký potenciál prispieť k prepájaniu rôznych skupín. Postrehli sme zvýšený záujem starších detí o tie mladšie, nakoľko vnímajú to, že sa im rodičia dostatočne nevenujú. Veríme, že aj vďaka preventívnym aktivitám realizovaným v KC sa nám darí predchádzať, zmierňovať, alebo zabráňovať následkom rizikového správania, ktoré sa vyskytuje u cieľovej skupiny detí a mládeže v našej lokalite.“

Prioritná os Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Názov projektu: Podpora aktivít triedeného zberu v obci Rožkovany

Celková zazmluvnená suma: 274 279,78 €

Názov prijímateľa: Obec Rožkovany

Cieľ projektu: je zabezpečenie a zlepšenie systému zberu a odvozu komunálneho odpadu vznikajúceho na území obce Rožkovany. Cieľ projektu chce obec dosiahnuť vybudovaním zberného dvora, stojísk a nákupom potrebnej prevádzkovej techniky. Zrealizovaním projektu dôjde k racionalizácii a k zefektívneniu nakladania s komunálnym odpadom, ktorý vzniká hlavne v osadách, kde bývajú prevažne obyvatelia marginalizovaných rómskych komunít ako aj v lokalitách, kde sa najčastejšie zdržiavajú.

